

Verre vis, verre van duurzaam

Negen op de tien Belgen verorbert graag al eens een visje, mossel of garnaal. Minder bekend is dat nauwelijks 10% uit lokale visvangst voortkomt en de overige 90% wordt ingevoerd. Met 'onze' vis uit de Noordzee en Noordoost-Atlantische Oceaan gaat het stilaan beter. Maar hoe is het gesteld met de visstocks in de rest van Europa en de wereld? Een hot topic die we even op de rooster leggen...

Nancy Fockedeey

BELGIË IMPORTEERT 90% VIS EN ZEEVRUCHTEN

Per persoon eten we gemiddeld een kleine 24 kg ruw product per jaar, wat neerkomt op 9 à 11 kg schoongemaakte of verwerkte vis en zeevruchten. Met een vloot van amper 70 actieve schepen kan de Belgische vissersvloot niet aan deze hoge vraag voldoen, noch in volume, noch in de diversiteit aan soorten. Ook de Belgische aquacultuur stelt in volume niet veel voor. De Belgische zelfvoorzieningsgraad in vis bedraagt nauwelijks 10%, die van week- en schaaldieren amper 6%. Wat wil zeggen dat 90% van de vis en 94% van de week- en schaaldieren die we in België eten, geïmporteerd wordt van buiten onze grenzen.

Iets meer dan 60% van die invoer komt uit Europa. Binnen de EU is Nederland veruit onze grootste leverancier. Frankrijk, Duitsland, Zweden, Litouwen, Denemarken, het Verenigd Koninkrijk en Spanje vullen op grote afstand het rijtje aan. En bijna 40% van de import komt van buiten de EU. Een gedeelte daarvan is gekweekt, de rest is wildvangst. Maar hoe duurzaam is die 'exotische' vis? Voor u een vraag, voor ons een weet...

EEN DERDE BESTANDEN WERELDWIJD OVERBEVIST

Globaal gezien is 33% van de zeevisbestanden waarover cijfers bestaan, overbevist (2015). Dat wil zeggen dat voor een op de drie bestanden jaarlijks meer vis wordt bovengehaald dan wenselijk. Met wenselijk wordt bedoeld: niet meer dan een stock aankan om zich steeds weer te herstellen. In 1974 bedroeg het aantal overbeviste stocks nog maar 10%. Van dan af is het bergaf gegaan, vooral dan in de eerstvolgende decennia. Hoewel het nu wat minder snel gaat, zit overbevissing nog steeds in stijgende lijn.

De Middellandse Zee en de Zwarte Zee zijn koploper met 62% van de opgevolgde stocks overbevist. Ook de wateren rond Zuid-Amerika (ZO-Stille Oceaan en ZW-Atlantische Oceaan) behoren tot het rijtje slechte leerlingen. De Noord- en Centraal-oostelijke Stille Oceaan

aan de Westkust van Amerika telt dan weer de minst overbeviste bestanden.

In "onze" noordoostelijke Atlantische Oceaan (incl. de Noordzee) gaat het intussen de goede richting uit: opnieuw 73% van de opgevolgde stocks bevindt zich binnen veilig biologische grenzen. Het is ooit slechter geweest. Begin de jaren 1970 klokte de productie nog af op 13 miljoen ton. Maar in de late jaren 70 en 80 daalde die gestaag door overbevissing. Sinds 2015 lijkt het tij gekeerd. Hoewel met 9 miljoen ton productie per jaar nog niet helemaal het oorspronkelijke niveau hersteld is. Vooral voor de belangrijkste stocks van kabeljauw, heek en schelvis, is de visserijdruk sterk verminderd in het kader van lange termijn herstellplannen. Desondanks blijft de Noordzeestock van kabeljauw het zeer moeilijk hebben. Wetenschappers raden voor 2020 aan om de visserij en de bijvangst tot een derde te verminderen om de stock van een volledige ineenstorting te vrijwaren.

BEZORGDHEID

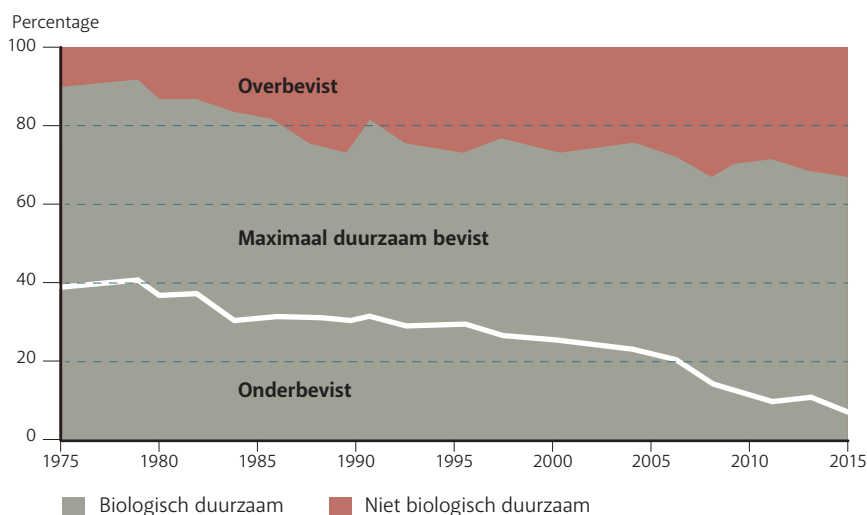
De Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO) is oprecht bezorgd over de globaal stijgende tendens in overbevissing. De situatie is het meest precair voor soorten

die over grote afstanden trekken (tonijnen, haaien) en soorten die bevestigd worden op de open oceaan, waar geen enkel land wetten kan doen gelden. Ook spreekt de FAO van een sterk uiteenlopende wereld: vooral in onderontwikkelde landen zorgt een overcapaciteit en slecht management voor steeds meer overbeviste stocks.

Op korte termijn de zaak teruggedraaien is alvast niet mogelijk. Het herstellen van een stock gaat traag tot zeer traag, en neemt meestal twee tot drie visgeneraties in beslag. Maar het is mogelijk! Indien alle visstocks ter wereld een goede stockstatus zouden halen, is berekend dat de opbrengsten tot 16,5 miljoen ton en 32 miljard US\$ hoger zouden liggen! Wat zou dat goed zijn voor de visser, voor de consument, voor de economie en het welzijn van de kustbevolking!

REFERENTIES

- FAO SOFIA 2018: www.fao.org/state-of-fisheries-aquaculture
- Vis- en zeevruchtengids 2018: www.zeevruchtengids.org
- Global Fishing Watch: www.globalfishingwatch.org/map/
- Visserijrapport VIRA 2018: www.vlaanderen.be/publicaties/visserijrapport-vira-2018
- Status bestanden bevestigd door de Belgische visserij 2019: www.vliz.be/nl/multimedia/onze-kust?album=5332
- Feiten en cijfers over het gemeenschappelijk visserijbeleid 2018: http://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/docs/body/pcp_nl.pdf

Wereldwijd nam het aandeel overbeviste bestanden de laatste 35 jaar langzaam toe (Bron: FAO SOFIA 2018).